

HOIDKE END JA OMA LÄHEDASI

NR 11
DETSEMBER
2020

Lääne-Nigula valla ajaleht

Advendi- ja jõuluaeg Lääne-Nigula valla kirikutes

Jõulutervitus

Vihmasajust, tuulest läbi
kuuse otsast kukub käbi.
Kuhu küll on jäänud Jõul?
Kurb on mets, kõik ühel nõul.

Ainult kõrgel kuuseladvas
varesed on jutuvadas
„Vaata, vaata! Valgus seal,
kaugel, kõrgel pilve peal!“

Sealt ta tuleb, kahtlust pole,
olgu ilm kui tahes kole,
meie hinge jõuluhelgus,
rõõmus meel ja hinge kergus.

★ **Õnnistatud
advendiaega ja
häid jõulupühi
kodudesse,
südametesse!** ★

EELK Lääne praostkond

KULLAMAAL

P, 20. dets kl 11 advendiaja
4. pühapäev jumalateenistus
armulauaga kirikus

N, 24. dets kell 17.30 kontsert,
kl 18 jõululaupäeva jumalateenistus

P, 27. dets kl 11 Johanneseapä-
eva (kiriku nimepäev) jumala-
teenistus armulauaga kirikus

N, 31. dets kl 11 vana-aastaõhtu
jumalateenistus kirikus

P, 3. jaan kl 11 jõuluaja
2. pühapäeva jumalateenistus
armulauaga kogudusemajas

K, 6. jaan kl 18 koguduse
jõulupuu kogudusemajas

LÄÄNE-NIGULAS

N, 17. dets kl 9.30 hommikupalvus

L, 19. dets kl 11 pühapäevakooli
jõulupuu

P, 20. dets kl 12 IV advendi
jumalateenistus armulauaga,
muusika Reinaru Vennad

T, 22. dets kl 9 Oru Kooli jõu-
luhommik Lääne-Nigula kirikus

N, 24. dets kl 17 jõuluõhtu
jumalateenistus, muusika
koguduse ansambli

R, 25. dets kl 12 I jõulupüha
jumalateenistus armulauaga

P, 27. dets kl 12 jumalateenistus
armulauaga

N, 31. dets kl 17 vana-aastaõhtu
jumalateenistus armulauaga

R, 1. jaan kl 12 jumalateenistus
armulauaga, soovid ja tervitused
uueks aastaks

P, 3. jaan kl 12 jumalateenistus
armulauaga

MARTNAS

P, 20. dets kl 13 IV advendi jumala-
teenistus armulauaga kirikus

N, 24. dets kl 13 jõuluõhtu jumala-
teenistus kirikus

P, 3. jaan kl 13 jumalateenistus
armulauaga kirikus

NOARROOTSIS

R, 18. dets kl 10 Noarootsi koolide
jõuluhommik Noarootsi kirikus

N, 24. dets kl 15 jõuluõhtu jumala-
teenistus Noarootsi kirikus

N, 24. dets kl 18 jõuluõhtu jumala-
teenistus Rooslepa kabelis

N, 31. dets kl 14 vana-aastaõhtu
jumalateenistus armulauaga
Noarootsi kirikus

NÕVAL

N, 24. dets kl 16 jõuluõhtu jumala-
teenistus

N, 31. dets kl 16 vana-aastaõhtu
missa

PIIRSALUS

N, 24. dets kl 14 jõuluõhtu
jumalateenistus

N, 31. dets kl 14 vana-aastaõhtu
missa

Tule ja registreeri end
koduvalda juba sel aastal!

Kodukandis on palju ära teha. Lääne-Nigula valla soovib omavallakatele pakkuda head elu – auke-
deta sirgeid teid, avatud ja inspireerivat lasteaia
ja koolikeskkonda, toetada neid, kel elus hetkel
nii hästi ei lähe, teha uuenduskuur valla välisele
vaatele...

Oled valinud Lääne-Nigula kohaks, kus viiruse-
vabalt ja turvaliselt igapäevast elu jätkata – see
teade on ka Sulle!

Anna meile võimalus ☺

Teha seda on päris lihtne – kirjuta end ametlikult
Lääne-Nigula elanikuks. Kui Sa tood oma maksud
valla rahakotti ja astud ise mõnikord vallamajast
läbi, et meiega arutada, et kus lappida ja mida
veel arendada, usu – me võiks teha koos lahe-
daid asju.

ELUKOHATEATE SAAB TÄITA

■ vallamajas Haapsalu mnt 6, Taeblas

■ elukohajärgses osavallavalitsuses või
teeninduskeskuses

■ e-teenuste vahendusel internetiaadressil
www.eesti.ee

Kui Teil on küsimusi, palun julgelt ühendust võtta
telefonil 47 20 300 või e-posti aadressil
mikk.lohmus@laanenigula.ee

**31. detsembriks Lääne-Nigula valla elanikuks
registreerunute vahel loositakse välja 8 auhinda.
Eraldi tunnustatakse ühte valda registreerunud
perekonda (vähemalt 3 inimest sh vähemalt üks
alaealine laps). Loosis osalevad kõik need, kes
registreerivad ennast valla elanikuks 2020. aastal
ja on seisuga 02.01.2021 endiselt valla elanike
registris.**

**TULE MEILE,
PÄRISLT!**

Novembrikuu volikogu

Neeme Suur,
vallavolikogu
esimees

Novembrikuu volikogu toimus 19. novembril, Taebla keskuse kinosaalis. Tihti me seal volikogu istungeid ei tee, sest saal on kaldpõrandaga ja ei ole koosoleku pidamise jaoks mugav. Praegusel ajal on aga eriti oluline inimeste turvalisus ja sinna mahtusime kenasti ära koos külalistega. Ja külalisi oli seekord päris palju. Risti, Piirsalu ja Seljaküla inimesed olid tulnud kohale, selleks et **volikogule üle anda oma ettepanek tuulepargi eriplaneeringu lõpetamiseks ning selle ettepaneku toetuseks kogutud allkirjad**. Allkirju oli kogutud pea 1100. Tõenäoliselt on see üks kõige rohkem avalikku tagasisidet saanud teema ja planeering meie Lääne-Nigula valla ajaloos. Ja ka üks suuremaid objekte, mis siiakanti on planeeritud. Nii oli ka pöörumise ja allkirjade üleandmise juurde tulnud suur hulk inimesi. Piirsalu külavanem Lea Lai tegi ettekande ja vastas volikogu liikmete küsimustele. Pöörumine ja allkirjad said vastu võetud ja info teadmiseks võetud. See oligi novembrikuu volikogu esimene päevakorra-

punkt. Ette ütles ütlen ka, et käesoleva artikli kirjutamise hetkeks on vallavalitsuse poolt volikogu menetlusse antud ka eriplaneeringu lõpetamise eelnõu.

Teiseks päevakorrapunktiks oli **valla 2020. aasta lisaeelarve esimene lugemine**. Lisaeelarve ei sisaldanud endas põhimõttelisi otsuseid. Kui aasta keskel laekub mingi sihtotstarbeline raha – näiteks Covid-19 kulude katteks mingi summa ja selle summa kasutamine on eraldi volikogu poolt otsustatud, siis lisaeelarvega see kirjutatakse eelarvesse sisse. Samuti näiteks kui osavald või valla asutus soovib tõsta mingeid summasid oma eelarve sees ringi, siis lisaeelarvega kinnitatakse see ümbertõstmine ära. Nii näiteks kirjutati eelarvesse 528 000 eurot täiendavalt riigilt laekunud summast teede ja tänavate remondiks. Kullamaa tehiskäruve pausu remondiks kulutatud 38 103 eurot, Palivere tänavavalgustele lisaks kulunud 64 354 eurot, Rõude veevärgile kulutatud 55 000 eurot, Nõva veevärgile kulunud 60 000 eurot jne. Kuivõrd lisaeelarvega põhimõttelisi muudatusi ei tehtud, siis määrati eelarve teine lugemine samale päevale, istungi lõppu. Kolmanda päevakorrapunktina **kinnitati valla eelarvestrateegia 2021 – 2024**. Eelarvestrateegias on kirjas mida suuremat vald planeerib ehitada – rajada, kui palju palkadeks ja majanduslikudeks kulutada järgmise nelja aasta jooksul. Päevakorrapunktis andis vallavanemale lisaks selgitusi ka valla uus finantsjuht Agle

Romulus. Kõige suurem investeering järgmise nelja aasta sees on planeeritud Kullamaale. Keskkooli hoone remondiks ja võimla ehituseks kavatsetakse nelja aasta jooksul kasutada pea 1,3 miljonit eurot. Suuremaid ja väiksemaid investeeringuid jagub kõigisse valla keskustesse. Samas on kavas tõsta ka valla laenukoormust. Kui 2020. aasta lõpuks on valla laenukoormus tagasihoidlik *ca* 30%, siis nelja aasta jooksul nähakse ette laenukoormuse kasvu kuni lubatud piirmäärani – 80%ni. Eelarvestrateegia sai volikogu liikmete heakskiidu ja kinnitati ära.

Neljanda päevakorrapunktina **kehtestati järgmise aasta maamaksumäärad**. Need ei muutunud võrreldes eelmise aastaga. Maamaksumäärad 2021. aastal on haritaval ja looduslikul rohumaal 2,0% maa maksustamishinnast aastast ja ülejäänud maal 2,5% maa maksustamishinnast aastast. Maamaksu ei määrata ja maksu teadet ei väljastata, kui maksusumma on alla 5 euro. Maamaksu laekumise summa suurusjärg on 530 000 eurot. Volikogu liikmed tundsid huvi, kui palju on vallas maamaksuvõlglasti ja said teada, et neid väga palju ei ole, aastast jääb laekumata *ca* 3% võimalikust maksimaalsest summast.

Viendaks päevakorrapunktiks oli volikogu määruste muutmine. See oli tehniline muudatus, seoses tekkinud võimalustega esitada vallavalitsusel ka elektroonilisi taotluseid.

Kuues ja seitsmes päevakorrapunkt olid seotud maa-asjadega. Kõigepealt kinnitati realservituut Soolu külas, kus ühele kinnistule oli vaja juurdepääsu üle naaberkrundi. Seejärel anti luba metsa- ja põllumaa müümiseks eraisikult ettevõttele. Inimene müüs ise enda metsa enda loodud ettevõttele, kuid kuna ettevõtte oli uus ja sellel puudus varasem põllu ja metsamajanduslik tegevus, siis oli selleks tehinguks vaja volikogu luba.

Kaheksanda punkti võeti käsile Nõva sadama tegevus. Otsustati **Nõva sadama vanade ehitiste lammutamine**, lammutustoeuse taotluse esitamine ning lammutamise omaosaluse garanteerimine. Selgitusi andis Nõva osavallavanem Aivi Heinleht. Kokku läheb lammutamisele 9 hoonet. Tööde teostamiseks taotletakse Kredexilt lammutustoeust. Valla omaosalus on 5000 eurot, tööde maksumuseks on 50 000 eurot. Volikogu liikmed tundsid huvi, mis sinna alles jääb. Nad said vastuseks, et alles jääb kaks hoonet – üks on otse sadamakai juures asuv kala vastutühhoone, mille külarahvas on korda teinud ja kasutatakse sadama ürituste korraldamisel ning teine hoone on seadmete ladu, mis on suhteliselt heas korras. Samuti tunti huvi, kas nende lammutatud hoonete asemele saab ka uusi ehitada, kas ranniku ehituskeeluvöönd ei hakkama segama. Osavallavanem kinnitas, et ehitusõigus säilib, piirkonnas kehtiv detailplaneering, millega on juba ehituskeeluvööndit vähenatud ja tulevikus ehitamine on võimalik.

Ka üheksanda päevakorrapunkti alla aeti Nõva asja. Nõva Püha Olevi kogudus soovis Nõva kiriku restaureerimise jätkuprojektina korda teha ka kirikuga samasse kompleksi kuuluva kabeli. Kabel ja kalmistu kuuluvad vallale. Projektitaotluse esitamisel on vajalik omandiõigust tõendav dokument. Volikogu otsustaski kabeli 50neks aastaks tasuta koguduse kasutusse anda. Selle alusel saab kogudus vajadusel kirjutada erinevaid projekte.

Kümnenda päevakorrapunktina viidi läbi lisaeelarve teine lugemine. Lisaeelarve sai volikogu poolt heakskiidu. Seejärel kandis vallavanem ette oma info volikogu liikmetele. Vallavanemale esitati ka mitmeid küsimusi – näiteks valla autode kasutamise kohta ja Nõva kooli õpetajate vallandamise kohta. Uuriti, milline on vallavalitsuse plaan Nõva kooli asjus ja milline on tema hinnang Nõva kooli direktori tööle. Vallavanem selgitas, et plaan on kõigepealt täita ära haridusministeeriumi ettekirjutused, viia järgmise aasta alguses läbi järeelhindamine ja seejärel anda hinnang ka direktori tegevusele.

Volikogu lõpus otsustati järgmise istungi aeg detsembris. Istungi asukoht sõltub parasjagu kehtivatest COVID-19 piirangutest.

Kõik volikogu protokollid on kättesaadavad valla koduleheküljel. Huvilised saavad neid sealt lugeda.

Märkame ja tunnustame

Võtke korra aeg maha ja mõelge lõppeva aasta peale, kindlasti meenub vahvaid tegusid ja toimekaid inimesi, kes vääriksid avalikku tänu ja tunnustust.

Lääne-Nigula vallavolikogu kõrgeim tunnustus on valla aukodaniku tiitel! Varasematel aastatel on Lääne-Nigula valla aukodanikuks nimetatud Leevi Reinaru, Vladimir Belovs, Jaak Mullo, Saamo Heldema, Ülo Loorens, Vaike Liiv, Juhan Lukk ja Hedvig Kokk.

Lääne-Nigula vallavalitsuse suurimateks tunnustusteks on suur teenetemärk või teenetemärk, mis antakse austusavaldusena inimesele, kes on töös, õpingutes, kodanikuühiskonna tegevuses või muul moel oma isikliku tegevusega kaasa aidanud Lääne-Nigula valla sotsiaalsele, majanduslikule ja kultuurilisele arengule ning on saavutanud valla, maakonna, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil silmapaistvaid tulemusi.

Lääne-Nigula valla Aasta tegu tiitliga tunnustatakse erinevates valdkondades silmapaistnud inimesi, asutusi, organisatsioone, kelle tubli tegevus on 2020. aastal mõjutanud meie igapäevast elu kogukondades või vallas tervikuna. Ootame ettepanekuid tunnustamiseks Aasta noor, Aasta ettevõtja, Aasta kultuuritegu, Aasta sporditegu, Aasta haridustegu, Aasta tegu (olulise tähtsusega ettevõtmine, sündmus, arendustegevus, mis eelnevasse loetellu ei sobitu) tiitlitele.

Lääne-Nigula vallavalitsus ootab ettepanekuid, keda tunnustada Lääne-Nigula valla aukodaniku, valla teenetemärkide ning 2020. aasta tegu tiitlitega! Ettepanekuid tunnustamiseks saavad esitada kõik Lääne-Nigula valla elanikud ja Lääne-Nigula vallas tegutsevad juriidilised isikud. **Esitamise tähtaeg on 21. detsember 2020!**

Valla kodulehel <https://www.laenenigula.ee/tunnustamine> on leitavad vastavad blanketid, ootame ettepanekuid vallavalitsuse aadressil Haapsalu mnt 6, Taebla alevik või e-posti aadressile: vv@laenenigula.ee.

Märkame ja tunnustame!

Hoiame ennast ja teisi

Mikk Lõhmus, vallavanem

Säilitame võimalikult tavapärase tööritmi

Lääne-Nigula lasteaiad, koolid, raamatukogud, noortekeskused, kultuurimajad töötavad võimalikult tavapäraselt, kuid on valmis koheselt täiendavalt meetmeid rakendama. Palume täpselt järgida asutuste töötajate juhtnööre ja soovitusi. Täpsemat infot saab otse valla veebilehelt või asutusest. **Kõige operatiivsem on valla FB leht <https://www.facebook.com/laenenigula>**

Vallavalitsuses ja teeninduskeskustes on tagatud kodanike vastuvõtt vastuvõtuaegadel, kuid ilma tungiva vajaduseta palun mitte asutusi külastada, avaldused saab esitada iseteeninduskeskkonna <https://www.laenenigula.ee/teenused-ja-toimingud> kaudu, saata elektroonselt allkirjastatuna e-posti aadressile: vv@laenenigula.ee või pannapaberkanjal postkasti. Vallamaja üldnumber on **472 0300**.

Esmatarbekaupade ning ravimite kojuvedu
Seoses Covid-19 viiruse kiire ning laiaulatuslikuga levikuga taasavame kevadisest eriolukorras tuttava telefoninumbri 5302 3163.

Helistades eelpool nimetatud numbrile, saavad riskirühma (eakad ning kroonilisi haigusi põdevad isikud) kuuluvad valla elanikud tellida nii esmatarbekaupade kui ravimite kojuveo tasuta. Kõne Lääne-Nigula Vallavalitsuse telefoninumbri **5302 3163** on vajalik **igakordselt enne** toidukaupade või ravimite tellimist. Vastasel juhul tuleb Teil kojuveoteenuse eest ise tasuda.

Telefonile vastatakse tööpäevadel kella 9-st kuni kella 16.30-ni.

Telefonile vastab sotsiaalvaldkonna töötaja, kes informeerib Teid juba asjade edasisest korraldusest. Toidukaupade kojuvedu teostatakse esmaspäeval, kolmapäeval ning reedel, kaupade eest on võimalik tasuda sularahas, pangakaardiga või arve alusel.

Vajadusel märkame ja otsime abi

Praegusel ajal vajavad kõik tähelepanu ja märkamist. Siinkohal valla sotsiaalvaldkonna spetsialistide kontaktid piirkonniti, neile võib helistada ka teiste sotsiaalvaldkonna puudutavate teemadega ja küsida infot erinevate toetuste ja teenuste kohta.

Taebla ja Palivere piirkond – Maarika Maripuu tel 526 8113

Risti ja Oru piirkond – Kaia Laas

tel 5341 6266

Kullamaa ja Martna piirkond –

Heidy Koch tel 5620 4344

Noarootsi ja Nõva piirkond –

Maire Koppelmaa tel 518 7159

Hangime infot usaldusväärset allikast

Hangime infot usaldusväärsest allikast. Kutsume jälgima riigi ametlike infokanaleid ja jagama edasi ainult seda informatsiooni, mis on nende allikate poolt kinnitatud. Lisainfot saab aadressidelt kriis.ee, terviseamet.ee ja riigiinfo telefonilt **1247**. Valitsusasutuste kodulehtedelt leiab juhiseid ja soovitusi, samuti vastuseid korduma kippuvatele küsimustele. Kahjuks on ka meie vallas olukordi, kus eeldatakse et näiteks vallavalitsus või koolidirektor jagab infot nakatanute andmetega, määrab inimesi lähikontaktseks või määrab testimise aega. Kõik need toimingud on siiski Terviseameti korraldada ning nakatanute inimeste isikuandmeid ei edastata isegi vallavalitsusele, rääkimata seda, et neid väljastab asutuse juht.

Väga kriitiliselt tuleb suhtuda iga-sugusesse „külapeal“ või internetis levivasse teabesse. Nii ohu ala- kui ülehindamine ei ole kellegi huvides.

Euroopa Liidu struktuurivahenditest sai rahastuse projekt “Lääne-Nigula valla haridusasutuste hoolekogude koolitus”

Projekti eesmärk on anda hoolekogu liikmetele vajalikud teadmised oma rolli täitmiseks – oma õiguste, kohustuste ja võimaluste paremaks mõistmiseks ja realiseerimiseks ning motiveerida neid kohaliku hariduselu arendamisele kaasa aitama. Koolide ja lasteaedade õpiüritused toimuvad eraldi ning mitmes osas. Koolitusseminaride läbiviija on Eesti Lastevanemate Liidu koolitaja.

Risti Põhikool otsib oma meeskonda inglise keele õpetajat koormusega 0,8.

(ajutiselt ära oleva töötaja asendamise ajaks)

Kandideerimiseks saata hiljemalt **4. jaanuariks 2021** soovivaldus, CV ja haridust tõendavate dokumentide koopiad aadressile: direktor@risti.edu.ee või Lõuna 4, Risti, Läänemaa, 90901. Tööle asumise aeg 11. jaanuar 2021. Kasuks tuleb soov ja valmidus töötada ka huvijuhina. **Info telefonil: 5884 0049**

Lääne-Nigula vald kaardistab eterniidi koguseid ja asukohti

Andmete kaardistamiseks on vaja eterniidi omaniku nime, täpset aadressi (talu, küla), kogust (1 m² = ca 15 kg) ja kontakti (e-post, telefon). Infot oodatakse hiljemalt 31.12.2020 a. **Vallavalitsus hetkel ainult kaardistab ja ei organiseeri äraviimist.** Andmed saata e-posti aadressil vv@laenenigula.ee.

Info saamiseks võtta ühendust Olev Peetrisega e-post: olev.peetris@laenenigula.ee, telefon 504 9561.

TEADE

Lääne-Nigula Vallavalitsus on koostanud volikogu otsuse eelnõu „Kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“

Lääne-Nigula Vallavolikogu 17.10.2019 otsusega nr 54 algatati Enefit Green AS taotluse alusel kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu menetlus, mille eesmärk on leida tuulepargi ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks sobivaim asukoht Lääne-Nigula vallas ning koostada sobivasse asukohta detailne lahendus ehitusõiguse määramiseks (tuuleenergeetika eriplaneering). Planeeringumenetlus on jõudnud asukoha eelvaliku ning keskkonnamõju strateegilise hindamise I etapi aruande koostamise etappi. Planeeringumenetluse käigus on ilmnunud asjaolud, millest tulenevalt pole tuuleenergeetika eriplaneeringu edasine menetlemine mõistlik ega võimalik, kuna selle menetluse jätkamisel pole planeeringumenetluse eesmärkide saavutamine võimalik. Eriplaneeringuga planeeritava tuulepargi rajamise vastu on ülekaalukad avalikud huvid. Tekkinud olukorras oleks eriplaneeringu menetluse jätkamine vastuolus Lääne-Nigula Vallavolikogu kohustusega viia haldusmenetlus läbi eesmärgipäraselt, kiirelt ja efektiivselt, vältides üleliigseid kulutusi ning vältida menetlusosalisi eksitavat käitumist.

Eelnõu on avalikustatud Lääne-Nigula valla veebilehel <https://www.laenenigula.ee/avalikustamisel-eelnoud>

Lisainfo: vv@laenenigula.ee

Kuhu tuuled puhuvad?

Rein Kruusmaa
maainimene Piirsalust

Möödunud sajandi tööstusrevolutsiooni tagajärjed ja üldine teadlikkuse tõus on ökoloogilise mõtteviisi vähemalt sõnades massidesse toonud. Eelistame mahetoitu, sorteerime prügi ja kiidame Euroliidu eesmärki minna aastaks 2050 üle kliimaneutraalsele majandusele. Mis saab selles halba olla? Ega ilmselt polekski, kui mõista, et kõigel on oma hind. Võime küll roheenergia kasu(m)likkuse direktiivide ja taastuvenergia tasudega sobivaks tuunida, aga ei tohi ealeski unustada, et kampaanialik puhta energia võidujooks annab omapoolse tõuke täiendavaks saasteks – olgu siis maavarade kaevandamise, metsade raie, õhusaaste, jäädavalt rikutud keskkondade kui elatustaseme ja tervise languse näol.

Ka Eestis võib praegust aega pidada rohebuumi ajastuks. Roheline olla on „moodne” – seda sõna on kasutanud arendaja ka planeeritava Risti tuulepargi juures. Paraku on moel kombeks olla kiirelt mööduv. Eriti, kui selle põhjuseks on taastuvenergia toetusel, turundud või kasumiiha. Hoogustunud on erinevate energiatootmisüksuste pealetung – põllud ja katused täituvad tänavu päikesepaneelidega ja metsad tuulikutega, aga seda valdavalt mitte soovist olla roheline, vaid et see on muudetud kasulikuks.

Tuuleenergia arendamisel käib äge võidujooks „vabadele” maalapikestele Mandri-Eestis, et luua neile kõigile tööstuslikud megaliitsed tuulepargid. See „vaba” tähendab reeglina hõredama inimasustusega piirnevaid metsa-

massiive, mis on ükskõikse elanikkonnatõttu kergelt võetavad.

Hämmastab, et ühele võidujooksus osalejale on kellegi lahke käsi andnud handicap´i ehk võimaluse olla kohal enne teisi, teada seda, mida keegi teine ei tea, luua või manipuleerida reeglitega. Risti tuulepargi arendaja AS Enefit Green ei ole riikliku energiapoliitika elluviija, vaid tavaline omanike ärihuve kande, peagi börsil kaubeldavate aktsiatega äriühing ja loota, et tema eesmärk on tulla maale kohalikele õnne tooma, on üsna naiivne. Piinlik on kuulata lugu kohaliku kasu mudelist, kuulmata sõnagi kahjude korvamisest loodusele ja inimesele. Kogukonnad pannakse tundma süüd selle eest, et nad ei mõista globaalseid vajadusi. Riigi võetud rahvusvahelised kohustused panevad kohalikud omavalitsused ja elanikud keerulisse olukorda, lastes planeerimisprotsesse toimida põhimõttel „kellel õnnestub krunte osta“, selle asemel, et üleriiklikult otsustada parkide ehitamine merre või tuumaenergeetika arendamine.

Eestis ei ole riigisest energiaturgu, oleme osake üleeuroopalisest vabaturnust, millel valitsev hind ei sõltu meil toodetud energia hulgast ega värvist. Roheenergia näol pole tegemist juhitavate energiaallikatega, mis tagaks energiavajaduse katmise tulevaikuses või tippkoormuse ajal. Globaalseid kliimamuutusi ei pidurda mitte uute tootmisvõimsuste pealetung, vaid energiatarbimise ulatuslikum kontroll, samuti lokaalne tootmine tarbimiskohtades. Peame muutuma roheliseks sisult, mitte värvilt. Kui kõik Eesti kodud kataks oma katused päikesepaneelidega, saaksime lokaalselt ära

katta vähemalt poole oma isiklikust energiavajadusest ja suudaks ära katta kuni veerandi Eesti aastasest energiatarbest.

Ka tuulikuid ei peaks kartma, kuid nende asukoha, hulga, kõrguse ja avalduvate mõjude kontekstis tuleb nende asukohti oluliselt sügavamalt kaaluda. Kahjuks ei taha me aru saada sellest, et Eesti on Euroopas unikaalne oma seni veel üsna puutumata looduskeskkonnaga ja oleks üsna kurb seda mõista alles peale eelise kaotamist. Tuulepargid sobivad varasemalt inimtegevuse mõjul rikutud keskkondadesse, siirdealadele, ka avamerre. Loodust ei saa lõputult ümber kujundada. Täna ei tohi me astuda enam ühtegi jäädava keskkonnamõjuga sammu, sest meid ümbritsev ei ole inimese ainuõigus. Peame aduma, et meid eristab muust elavast mõistus, mis pole privileeg vaid ka kohustus.

Teame ajaloost, kuidas põlisrahvaste jalge alt nende maa nende oma suurte juhtide poolt kavalatele lubaduste hinnaga väärtusetute klaashelmeste eest on maha müüdnud. Ajaloost me oma nahka kõrvetamata paraku õppi-da ei oska. Soovitan huvilistel lugeda Eesti inimarengu aruannet, mille ühe tulevikustsenaariumina on pealkirja all „Krattide ja marakrattide Eesti” öeldud muuhulgas: *...Eestis on erinevad suured ja väiksemad keskused, millest võimekamad püüavad leida oma nägu – kes püüab tähelepanu kõrgtehnoloogilisi lahendusi pak-kudes, kes meelitab enda juurde aina rohkem vanemaid inimesi, kes tegeleb digiteeritud agrotootmisega. Samal ajal on ka tüprip mahajäänud kante, kus peamine tööandja on pankrotti*

läänud ja abi pole kuskilt näha. Seal jäävad silma vaid suurettevõtetele kuuluvad tuulikud ja päikesepaneelid, aga neid käitavad spetsialistid ei ole kohaliku rahva seast... Tänu hajusale asustusele pole avaliku ruumi kvaliteet suurem asi, pigem eelistatakse raha maanteedesse panna. Need on erineva kvaliteediga, kunagiste ambitsioonikate taristuprojektide ebaõnnestumisest on õpitud, et pole mõtet liiga suurelt üritadagi... Kõlab kuidagi tuttavlikult? Nii näiteks on meist juba üle kümne aasta mööda kihutanud infotehnoloogilised kiirteed valguskaablite näol, bittigi maha jätmata. Aga eks visad siia jäänud maalased saavad töö kodukontoris tehtud ka Qgsm-i (vanemad inimesed ehk mäletavad mobiili-operaatorit, kelle levialasse bussiekskursioone korraldati) leviauke ignoreerides. On sama saatust ka kiirrongile ja tuuleveskitel lehvita-jaid ootamas? Kelle nimel ja mille eest me oma väärtusi loovutame?

Lääne-Nigula vald on käesoleval ajal oma arengus osaline määrava mõjuga protsessides. Ta vaatab läbi oma strateegilisi arengudokumente, koostab üldplaneeringut ja uuendab arengukava. Otsib vaeselt kuid visalt oma nägu ja kohta, konkureerides omataolistega kahe olulise ressursi – inimeste ja raha pärast. „Aeg on varas”, ütles Alice Imedemaalt. Ja tal oli õigus. Kolm aastakümnet ei ole maapiirkondade arengus just lihtne edulugusid leida. Hääbuv majandus, jätkuv väljaränne, rahvastiku vananemine ja muud sotsiaal-majanduslikud mõjud panevad meeleehte tegema otsuseid, mida enesesse usku omavalt ei tehtaks. Näib, et kui ei näe lootust, võtad vastu iga pakud õlekõrre. Oli see põhjus nii-

või naasugune, aga volikogu otsustas algatada Risti tuulepargi eriplaneeringu olulise kaalutlemise ja süvenemiseta. Ainus otsustest läbikumav ja ilmselt pimestanud kaalutus on olnud lubatav raha. Aga milline on selle raha hind? Raha on olemuselt maailma kõige väärtusetum kaup, sest seda saab mille iganes vastu vahetada. Paraku tema eest pöördumatut ringi ei pööra – ei saa tagasi põliskülasid, liigilist mitmekesisust, vaateid, maastikke, inimesi...

Kohaliku omavalitsuse baasväärtused sisalduvad kogukondade ühisloomena kokku pandud arengudokumentides. Nad on väärtuslikud juhul, kui nende kokkukirjutaja ise nendesse usub, kui nende vahel toimib omavaheline kooskõla ning kui need on ajaliselt stabiilsed ja järjepidevad. Täna on väga raske leida seoseid 2500 ha suuruse tööstusala; üldplaneeringus käsitletud valla ruumilise arengu üldeesmärgi: *tagada tasakaalustatud areng, mis väärtustab loodushüved ja rikkalikku kultuuripärandit*; valla tunnuslause: „Tule meile, päriselt!”; arengukavas toodud visiooni vallast, *kus on ühtehoidvad ja väärtustatud kogukonnad, rikkalik kultuuri- ja looduspärand*, vahel. Tuled ja jäädki päriselt, sest minna pole enam kusagile, kuna tööstusmaastik on võtnud sinu varalt viimasegi väärtuse! On võtnud sinult koduse ja omase keskkonna ja tahte ühiskonnale saadu eest midagi tagasi anda.

Ühel päeval on taas käes argipäev ja täna maad väisavad „päkapikud” on läinud. Järele on jäänud, vaid halb mekk lubatud pirukast ja pihku surutud väärtusetud veeringud. Ja lamemaal ulub vaid tuul...

Muutused sotsiaalvaldkonnas

Tuuli Varik
Sotsiaalhoolekande osakonna juhataja

Paberil Abivahendikaart kaob 1. detsembrist
Sotsiaalkindlustusameti abivahendite e-teenuse arendus on jõudnud järgimisesse etappi ning **alates 1. detsembrist ei pea kliendid enam abivahendi kaarti taotlema ega kaasas kandma**, sest kogu info inimese abivahenditehingute kohta liigub teenuseosutajate ja ameti vahel elektrooniliselt. Oma abivahendite ostu- ja **üüritehingute** kohta saab inimene infot vaadata ameti iseteenindusest. Abivahendite e-teenus on osaliselt kasutusel olnud juba oktoobrist ning seda arendatakse pidevalt edasi. Päril paberivaba teenus veel ei ole, sest endiselt peab klient abivahendit ostma või rentima minnes kaasas kandma arsti või mõne teise pädeva spetsialisti

poolt välja antud tõendit, mis kinnitab tema abivahendi vajadust. Alates 26. novembrist isikliku abivahendi kaarti enam posti teel ei saadeta. Vajadusel väljastatakse kaarte kuni kuu lõpuni Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindustesse üle Eesti. Sotsiaalkindlustusameti iseteenindusse saab siseneda kodulehe kaudu aadressil **sotsiaalkindlustusamet.ee** või otselingiga **iseteenindus.sotsiaalkindlustusamet.ee**. Keskkonda saab sisse logida ID-kaardi, mobiil-ID või Smart-ID-ga. Lisaks iseteenindusele saab ametiga suhelda e-posti **info@sotsiaalkindlustusamet.ee** teel või helistades infotelefonile 612 1360.

Puudega laste tugiteenuseid saab uuest aastast kohalikust omavalitsusest
Alates 1. jaanuarist 2021 saavad puudega lapsed lapsehoiu,- tugiisiku- ja

transporditeenuseid vaid oma kohaliku omavalitsuse kaudu. Teenuste rahastamine Euroopa Sotsiaalfondi toel on alates 1. jaanuarist **üle** antud kohalikele omavalitsustele. Sotsiaalkindlustusameti puuetega laste tugiteenuste juhi Ebeli Berkmani sõnul muutub lapsevanema jaoks tugiteenuste saamine lihtsamaks ja kiiremaks, sest taotlemise protsessis kaob vahelt ära sotsiaalkindlustusameti hindamine. Lapsevanem peab teenuste saamiseks pöörduma edaspidi ainult oma kohaliku omavalitsuse poole, kes tagab omavahendite ja Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) toetusega lastele vajalikud teenused. „Tänase teenusekorralduse miinus ja põhjus, miks seda ka muudeti, on see, et lapsevanem peab põhjendama teenuste vajadust mitmes asutuses – kohalikus omavalitsuses ja Sotsiaalkindlustusametis, lisaks tegema

korduvaid taotlusi ning ootama pikalt vastust. Uuest aastast selline topelt hindamine kaob ja lapsevanem saab suhelda ainult oma kohaliku omavalitsusega,“ rääkis Berkman. Kui lapse teenuste vajadus on kohaliku omavalitsuse juhtumiplaanis hinnatud, siis teenuste saamine rahastuse muutmisel ei katke. „Oleme teavitanud ka lapsevanemaid, kes seni on teenuseid saanud läbi sotsiaalkindlustusameti ja soovitanud neil esimesel võimalusel pöörduda oma elukohajärgse kohaliku omavalitsuse lastekaitse- või sotsiaaltöötaja poole ning leppida kokku teenuste jätkumine alates 1. jaanuarist.

Küsimuste korral pöörduge julgelt oma piirkonna sotsiaaltöö spetsialisti poole. Puuetega laste tugiteenuste osas jätkavad töö korraldamist nii lastekaitse spetsialist kui ka sotsiaalhoolekande osakonna juhataja.

Puudega laste tugiteenuseid saab uuest aastast kohalikust omavalitsusest

Alates 1. jaanuarist 2021 saavad puudega lapsed lapsehoiu,- tugiisiku- ja transporditeenuseid vaid oma kohaliku omavalitsuse kaudu. Teenuste rahastamine Euroopa Sotsiaalfondi toel on alates 1. jaanuarist **üle** antud kohalikele omavalitsustele. Täna sel päeval saavad ESF vahendite toel **Lääne-Nigula** vallas puuetega lapsed enim tugiisikuteenust haridusasutuses. Kui seni oli kogu teenuse määramise protsessi kaasatud hinnangu andmiseks ka Sotsiaalkindlustusamet, siis uuel aastal toimub kogu teenuse korraldus kohaliku omavalitsuse poolt. Sotsiaalkindlustusamet on informeerinud seni ESF vahendite toel teenuseid saanud perekondi muudatustest. Raske **või** sügava puudega laste-

le määratud teenus aastanumbri vahetudes ei katke. Juhtumitööd korraldavad sotsiaalvaldkonna ametnik võtab perekonnaga vajadusel ise **ühendust**.

Täiendavate küsimuste korral puuetega lastele mõeldud teenuste puhul pöörduge julgelt meie poole:

Sotsiaalhoolekande osakonna juhataja **Tuuli Varik 5919 4936** või e-posti teel tuuli.varik@laanenigula.ee Lastekaitse spetsialist **Lisett Randlepp 5292463** või e-posti teel lisett.randlepp@laanenigula.ee

TEADE

Alates 01.12.2020 on Oru Hooldekodus kasutusel uued kontakttelefoninumbri.

Hooldustöötajad – **5387 4070** (hooldekodu elanikuga kontakti saamiseks, külastamise aegade kokku leppimiseks, konsulteerimiseks ja infovahetuseks hooldustöötajate ja meedikuga).

Telefon vastab E-P 09.00 – 19.00 Juhataja – **5199 6527** (Info lepingulistes, hooldekodu kohtade saadavust jt. teemasid puudutavates küsimustes) Telefon vastab E-R 09.00 – 16.00 Käesoleva aasta lõpuni töötavad ka seni kasutusel olnud lauatelefoninumbri kuid alates **01.01.2021 jäävad kasutusele ainult mobiiltelefonide numbrid**. Selline muudatus võimaldab edaspidi saada operatiivselt kontakti ka nende hooldekodu elanikega, kellel enda telefoni ei ole ning kes ei saanud seni helistamiseks tulla ise lauatelefoni juurde.

Foto: Arvo Tammula

kolumn

Elu maal – maaelu Nõva Kool ootab jõuluaega

Lõpp...

Toomas Tammeorg
volikogu liige

Tere ja ilusat jõulukuud. Üha raskem on leida teemat, millest kirjutada, sest teema peab haarama laia lugejaskonda. Olen alati oodanud tagasisidet, kas läks kellelegi korda, aga kuna keegi ei reageeri positiivselt ega negatiivselt, siis tekib küsimus, kas on mõtet?

Panin artiklile nimeks lõpp, aga see ei tähenda lõppu. Igal aastal detsembris on see lõpukuu, aga see on justkui aruandlus, mis on tehtud sellel kalendri aastal. See küsimus on nii asutuse, kui isiklikul tasandil. Kuidas mul läks? Kui on põhjust minna ATM-i (panga automaat), järelikult elame edasi. Tegelikult tuhmub sel-

line tähendus iga aastaga, sest igale asjale on määratud oma tähtaeg ja aasta lõpp muutub rohkem sümboliseks. Indiviidile on ta ikka tähtis, sest on hea millelegi toetuda.

Jõulud, olen jõulude puhul kirikus käinud paar korda. Järelikult on tegemist ateistiga – usuvastane, see pole korrektne. Ateism on laias mõistes usu puudumine. Eriti minu põlvkonna jaoks, sest aeg oli selline ja minu vanematel polnud aega käia kirikus. Tulles tagasi selle paari korra juurde, siis oli see muljet avaldav. Ei mäleta jutlust, vaid seda võidusõitu pärast koju hobustega ja reega, siis olid veel talved. See oli vapustav, sest meie Noarootsi kiriku juures kõrtsi polnud, sõideti täiega koju pidurooga maitsema. See on täiusliku talve pilt, mida uuesti nautida pole võimalik. Ainult kui hobused asendada autodega.

Tuleks tagasi jõulude juurde, üha enam mõtlen, et kirikut ei mõeldud välja lihtsalt nalja pärast. Nüüd on käes aeg tagasi pöörduda kiriku rüppe ja lihtsal põhjusel. Vaadake, mis toimub meie ümber, islamiseerumine ja see sihtgrupp ei jäta meile valikuid. Kas peksad peaga pinki või pekstakse sind vastu pinki, lihtne valik. Kahjuks meie noorsugu ei adu selle usu brutalsust. Kahju, aga nagu öeldakse, loll õpib oma vigadest, loodan, et mõistmine tuleb enne kui on lootusetult hilja.

Teine asi mis seostub jõulude ja aasta vahetusega on kingitused. Siin on mõttelend piiritu, sest ajastud on olnud erinevad ja võimalused piiritletud ajaga ja võimalustega. Minule oli iga asi suureks õnneks, olgu tegemist asjaga poest või ema enda tootega. Tänapäeval muretseme, kas kingitud auto on piisavalt soliidne, selleks ei pea midagi tegema – piisab, et sa oled olemas. Kurb, et me ei oska rõõmustada väikeste asjade üle, aga loodan, et miski keerab elu õigetele radadele (minu arust), ja ajalool on olnud korduda. Tekib küsimus, millises mahus?

Jõulukuusk, see on jõulude puutumatu osa, kui majas on õiges vanuses lapsed ja see teeb jõuludest õige peotunde ja kestab päris pikalt. Kuusk jätab lapsele kustumatu tunde, sõltumata sellest, kas kingid kuuse alt, pealt või jõuluvanalt. Olen oma elus otsinud kuuski metsast, ostnud Lasnamäe turult ja mujalt. Pole midagi ilusamat, kui oma toodud kuusepuu, sellel on oma ajalugu, otsimise lugu ja lõhn. Kurb on see, kui ta tuleb ükskord lõkkesse asetada. See näitab veelkord, et asjad pole igavesed, kurb. Kogu selle asja juures unustame ära teise tähtsa sündmuse, see on aastavahetus. Kui jõulud on nii öelda kodune pidu, siis aastavahetus on pidu kõigile ja kõigiga. Mis muutub, kalender muutub ja tuleb ülemusel kirjutada uue aasta number. See võtab harjumiseks natuke aega. Mäletan seda suurt möllu seoses millenniumiga. Arvutid lähevad lolliks, inimesed lähevad lolliks, tegelikult ei juhtunud midagi, järjekordne inimeste lollitamine. See näitab veelkord, et elage oma elu ja kõik on tore.

Ilusat jõuluaega omadega, sest aeg on seekord veidi teistsugune.

Indrek Tarand, õpetaja

Mõni usub, et elu on jumalik ettemääratus ehk predestinatsioon. Mõni teine usub jälle, et kõik on juhu ja õnne asi. Ma ei tea kummal põhjusel mulle jäi silma kuulutus, et Nõva kool otsib õpetajaid, aga igatahes ma oma avalduse ja dokumendid saatsin. Osutusin valituks.

Selle tulemusel olen pidanud ahvi kiirusel taastama oma kunagisi ametioskusi ning kohandama neid kaasaja nõuetele. E-kool, otsatud juhendid ja dokumentatsioon. Olin kuulnud, et neid on mahukalt, aga see last oleks

äärepealt kaamli selgroo murdnud. Positiivsema poole pealt aga tunnen nüüd 15 vahvat õpilast, kes täie tõsidusega nõuavad põhiseaduslikku õigust haridusele. Ning nende õpetajaid. Ei kahetse kübetki, et sellises seltskonnas olen.

Olin küll kuulnud, aga teisest kõrvast välja lasknud, et Nõva kooli on aastaid seganud teatud veider vägikaikavedu, millest eemalt tulijal on alguses raske kui mitte võimatu aru saada. Kolme kuuga muidugi saad ise sündmuste osaks ning hakkad tegema järeldusi. Hakkad mõistma ahastust, mida ääremaa inimene tunneb, nähes nooremaid ja vanemaid inimesi ummisjalu suurlinna tulede poole liikumas. Samuti trotsi, mis tahaks demograafilistest faktidest hoolimata näha kõigi elu-avalduste jätkumist kodukandis. Samas ei õigusta kumbki tunne kiislikult kitsarinnalist käitumist ning asjatut sekkumist koolielu igapäeva. Kaasava kooli mõte on teistsugune kui lapsevanema jonnitaju, mille nimel minnakse lausa oma lapse põhiseadusliku õiguse – saada haridust – takistamisele. Minu üheks üllatuslikuks tööloiguks ongi olnud laste säästmine

selliste välgunoolte eest.

Aga kui spordikommentaari stiilis vastata küsimusele: kuidas tunne on? Aus vastus oleks – nagu akrobaadil. Sest liitklassi tunnid on palju intensiivsemalt *blingivad* kui kolmes paralleelklassis sama plaati mängitada. Kui 8 klass käsitleb Lutherit, siis 9 on otsaga juba Hitleri juures. Ja vanima klassi juurest väikseima, algaja inglise keele omandaja juurde hüpe ei paku vähem karastust kui leiliruumist jääauku hüppamine. Ning on ka individuaaltunni intensiivsust – kui 3. klassist üks laps puudub on ainsal klassitulnul 45 minutit õpetaja tähelepanu jäägitult käes. Kas väsitab? Muidugi mõista! Aga saame hakkama ja tulemused pahatihti rõõmustavad. Edasiminekut on.

Ainuke päev, mil tuju täiesti kukub ja motivatsioon langeb on mõistagi palgapäev. Olen aastaid kõnelenud koolmeistrite palga tähendusriikka korrigeerimise vajadusest, aga seda signaali Toompealt ei tule. Sestap loodan väga, et koolmeistrite kutseühing otsustab streigi kasuks. Seda saab pidada ka viiruse kolmanda laine ajal ja äkki viimaks siis mõjub ka.

Ootame mälestusi Risti hariduselust sõnas ja pildis

Aasta pärast, 2021. a novembrikuus täitub Risti koolil 100. tegevusaasta. Juubelisünnipäeva tähistamiseks on valmimas „Risti raamatu“ III, aleviku hariduselust jutustav osa. Raamatusse mahutame kilde nii lasteaia kui kooli ajaloost.

Viimane võimalus on lisada veel mälestusi ja fotosid, kontakti saab võtta aadressil anneheimann26@gmail.com kuni käesoleva aasta lõpuni, siis lähevad materjalid toimetamisele.

Raamatu tegijate nimel **Anne Heimann**

Fotol maja Ristil Tallinna mnt 6, kus 1921. aastal alustas tegevust Rõuma (Risti) algkool. Alates 1967. aastast tegutseb siin lasteaed.

Foto Risti kooli fotokogust

Fotokonkurss "Minu Noarootsi 2020" kokkuvõte

Ülle Schönberg

Sellel aastal laekus fotokonkursile töid 10-nelt autorilt ja hindamisele läks 38 fotot.

Erinevalt eelmistest aastatest olid sel aastal juhendis ära toodud erinevad kategooriad:

I kategooria "Kaameraga looduses" – fotosid kokku 26 ja **I koha pälvis Maie Arro foto "Toidujahil"**
II kategooria "2 + 2" – fotosid kokku 4 ja **I koht fotole "Mis 2+2... pole kuulnudki!" autor Marek Lehmus**
III kategooria "Rannarootsi kultuuripärand" – fotosid kokku 8 ja **I koht fotole "Vööla mõisa hoone" autor Vello Kaasen.**

Fotokonkursil osalejatega kohtume järgmisel aastal. Valmimas on Noarootsi kalender 2021 valikfotodega konkursilt. Soovijail on võimalik kalendrit tellida tel. 520 0913

Oleme tänulikud asutusele ja heategijatele – aitäh „Lääne-Risti“ tehas ja juht Riho Siivala ja Merike Plaas. Tänu teile on lastel eriti head jalanõude riidid ja hambapesu topside hoidikud!

Täname häid lapsevanemaid ja vanavanemaid, kes on lasteaia lastele toonud erinevaid õppevahendeid ja häid aiasaadusi! Aitäh! Soovime teile ilusat jõulukuud ja lahkeid päkapikke!

Risti Lasteaia pere

Noarootsi Pood
lahtiolekuajad
E-R 9.00-19.00
L 10.00-17.00
P 10.00-15.00

Noarootsi Kõrts
lahtiolekuajad
R-L 12.00 - 22.00
Kuther Service OÜ
Sinule, lihtsalt.

Sünnipäevatervitused auväärsele käsitööõpetajale Helve Telleile juubeliks

Aasta oli siis 2006 ja jaanilaupäev kui esimest korda Rõudesse tulid. Olime korra varem kohtunud ja kokkuleppe teinud, et tuled kudumist õpetama. Külaseltsil olid siis ainult ühed teljed. Õpetustega alustasid sama aasta 24. septembril. Esimene kuduja oli Helve Ütsik.

Õpetasid kuduma kõik, kes selleks vähegi soovi avaldas. Ja mitte ainult kuduma, vaid igasugu muud käsitööd tegema. Valmisid imelised lapitekid, padjad, kotid, kohvikannusoojendajad ja palju muud. Kui mõni vahest kahtles oma võimetes, vastasid Sina, et karud pannakse tantsuma, saab ka Sinust kuduja. Sinu juhendamisel on kootud villaseid kattede vaipu ja suurrahte, rahvariide seeliku kangast ja valminud on komplektide viisi rahvariideid kaasaarvatud pott ja ka bimütsid. Külamajja kogunes telgi kümmekond ja telgedel oli järjekord kudujust. Juba 2012. aastaks oli kootud 720 meetrit vaipu erinevates mustrites ja tehnikates.

Oled Rõude küla seltsi SÄDEINIMENE aastast 2012. Oled Rõude muuseumi asutajaliige, kes rajas kahte muuseumi tuppa erinevatest käsitöödest väljapanekud. Ei jõua kõiki Sinu tegemisi siinkohal üles lugeda, teiste kirjutisi siis lehte ei mahukski.

Soovime Sulle juubeli puhul õnne, rõõmu, tugevat tervist ja rõõmsat meelt. Me ei unusta Sind ja Sinu õpetusi mitte kunagi.

Helve Tellei saab 19. detsembril 80. aastaseks.

Tänuandega
Sinu Rõude muuseum ja rohkearvuline õpilaste pere.

Peakokad koolis

Maire Uusen
Huvijuht

MTÜ Kodukant Läänemaa tunnustas Noarootsi kooli ettevõtlikkuse arendamise eest ning pakkus tänuäheks võimalust osaleda Maaeluministeeriumi ja Eesti Peakokkade Ühenduse koostööprojekti „PEAKOKAD KOOLI“, mis sisaldab ühe Eesti peakoka külastust kooli aastal 2020. Meie õpilased osalesid projektis 25. novembril, mil kooli külastasid peakokad Evari Tšetsin ning Marek Sild ühendusest Pärnumaa Noorte Kokandusringid.

Kokad nautisid ka väikest ringkäigu koolimajas, kus Marek kohtus oma endiste õpetajate Tiina Järve ja Lii Kalmuga. Süüa tehti Noarootsi körtsihoone uues köögis, mis kokkade sõnul on üks ägedamaid, mida nad on projekti raames külastanud. Suur tänu, Ebekai ja Ringo Härm, körtsihoone pererahvas!

Oli väga tore õhtupoolik – lapsed osalesid projektis rõõmuga ning said pärast ka kõhu täis!

Magustoidud on juba valmis

Neli kooli ja neli ühist õppepäeva, õpetajateks õpilased

Lääne maakonna neli ettevõtlikku kooli – Noarootsi Kool, Palivere Põhikool, Haapsalu Viigi Kool ja Uuemõisa Lasteaed Algkool leppisid kokku, et toovad koolipäevadesse uudsust, vaheldust ja väljakutseid läbi ühise õppimise. Osalesid õpilased 4.-8. klassidest.

Mare Tereping
Noarootsi koolijuht

Transpordikulude katteks saadi toetust Sihtasutusest Läänemaa.

Ajakava pandi paika nii, et iga kooli ühe kuni kahe klassi õpilased valmistasid õpetajate juhendamisel ette õpitoa oma koolile või piirkonnale olulisel teemal ning kutsusid teised koolid üheks päevaks endale külla. Õpetajad olid sel päeval vaid vaatlejad, õpilased olid külaliste vastuvõtjad, oma kooli ja piirkonna tutvustajad, töötubade läbiviijad ja kokkuvõtete tegijad.

Uuemõisa Algkool võõrustas teisi koole läinud aasta novembris, viies läbi robotika teemalisi töötube. Haapsalu Viigi Koolis keskenduti jaanuaris toiduteemadele. Palivere Põhikoolis saadi septembris tuletõrjespordi kogemus ja Noarootsi õpilased tutvustasid novembris eakaaslastele rannarootsi kultuuri ja rootsi keelt.

Õpilased said olla väga erinevates rollides ja arendasid tõhusalt oma esinemis- ja juhtimisoskust. Läbi nelja projektpäeva lõimiti kõiki õppeaineid.

Noarootslaste juhendamisel sai selgeks rootsikeelne laulumäng

Tuletõrjespordipäev – juhendamas Palivere kooli õpilased

Noarootsi lasteaia projekt – tunne oma kodukanti

Sellel õppeaastal tahame lastele tutvustada oma kodukoha, Noarootsi osavalla erinevaid paigasid ja külasid. Oleme käinud juba Telisel mere ääres, Vanakülas tuulikut vaatamas ja Österby sadamas. Iga koha külastus on seotud ka õuesõppega. Nii oleme kirjutanud liiva sisse nimesid, ladunud pilliroost tähti, loendanud linde merel, mänginud liikumismänge ja teinud muudki põnevat. Plaanime veel minna Ramsi tippu, Einbysses, Tahukülla ja teistesse paikadesse. Projekt jätkub vähemalt kevadeni. Kui hästi läheb, siis üks aasta veel, et saaks läbi käidud kõik külad Noarootsis.

Lasteaiaõpetajad

Tunne oma kodukanti – võimeid küll lähedal

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Loit Lepalaan

Kullamaa Kultuurimaja juhataja

Jõuludeootuses põguspilguheite mõnele kultuurisündmusele Kullamaal. 6. novembri kesk-päevaks täitis Kullamaa kultuurimaja noortest muusikutest. Saabunud oli VHK keelpilliorkester, solistide ja dirigent Rasmus Puuriga, et alustada prooviga õhtuseks kontserdiks, mille kava koosnes helilooja Erkki-Sven Tüüri loomingust. Olgu mainitud, et helilooja autoriplaat „Mythos“ pärjati äsja Prantsusmaal väga kõrge tunnustusega.

Tallinna vanalinnas paiknev Vanalinna Hariduskollegium, ehk lühendatult VHK on põhikoolist ja gümnaasiumiastmest koosnev hariduskeskus, kus õpilastel on võimalus õppida kooli juurde kuuluv muusika-, kunsti- ja teatrikoolis kauneid kunste. Ligemale neljakümne noore keelpillimängija esituses kõlasid Erkki-Sven Tüüri keerukad partituurid Rasmus Puuri meisterlikul ja targal juhendamisel vägagi kind-

VHK keelpilliorkester

lalt ja muljetavaldavalt. See on lausa haruldane nähtus, et ühel koolil on selline orkester! Kontserdil musitseerisid solistidena hariduskollegiumi õpilased, kelle klaverisaatjaks oli tänane Eesti Jazziliidu president, pianist Kirke Karja. 20. novembril andis Kullamaa kultuurimajas kontserdi pärimusmuusik Hartwin Dhoore. Ansambli „Trad Attack“

ja „Zetod“ muusiku Jalmar Vabarna vahendusel Kullamaale saabunud Hartwin on üles kasvanud Flaamimaal, Sint-Lievens-Houtemis Belgias. Kohalikus muusikakoolis kaasaegset akordioni õppinud muusik vahetas peagi pilli diatoonilise, ehk siis flaami rahvamuusikas kasutusel oleva akordioni vastu ja pühendas end jäägitult pärimusmuusi-

Indrek Vau

kale. Abielu Saaremaalt pärit folkloristi Leane Vapperiga tõi Hartwini elama Eestisse. Kullamaa kontserdil esitusele tulnud muusikapalad oli pärit tema esimeselt Eestis salvestatud heliplaadilt, mille loomisest on ta inspiratsiooni saanud kaunist Saaremaa loodusest. 29. novembril kõlasid Kullamaa Püha Johannese kirikus säravad ja ülevad trompeti ja oreliligid. Advendiaja alguse pidulikkust oli Kullamaale toomas Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri trompetisolist Indrek Vau ning hinnatud orelikunstnik Tiit Kiik Tallinna Niguliste kirikust. Georg

Philipp Telemanni suursuguste kõlade meisterlikule esitusele järgnesid muusikateosed, mis tõid hinge tõeliselt pühaliku jõulootuse tunde. Meistrite poolt esitatud kontserdikavas tuli ettekandele ka akordioni-virtuoosi Henn Rebase kompositsioon, mis oli pühendatud ühele kullamaa mehele, kelle nimi algab L tähega (!). Kontserdi lõppedes tänas Kullamaa koguduse õpetaja Kari Tynkynenn muusikuid südamlike tänusõnade ja kingitustega. 10. detsembril möödub 225.a. Kullamaaga seotud Eestimaa kultuuriloos tähelepanuväärse kunstniku Friedrich Ludwig von Maydelli sünnist. Kullamaa kihelkonnas Teenuse mõisas, Eestimaa Provintsiakonsistooriumi presidendi ja talurahvakoolide alalise komitee esimehe peres sündinud Friedrich Ludwig, õppis Saksamaal Neuwiedi Hernuutlikus Instituudis ja pühendus peale kunstiõpinguid Berliinis, Dresdenis ja Roomas kunstile. Peale abielumist sai kunstniku kodulinaks Tartu. Ludwig Maydelli teguderohke töomehetee ku-

junes Eestimaa kultuuriloos märgiliseks. Ta oli esimese puugravüüri töökoja rajaja Vene Keisririigis, Õpetatud Eesti Seltsi esimene kunstikogu hoidja, Aleksei Puskini teoste esimene illustraator, Friedrich Robert Faehlmanni müstiliste muistendite „Koit ja Hämarik“ ning „Vanemuise laul“ kujunduskunstnik. Maydell oli esimene Eestimaa kunstnik, kes kujutas lauluisa Vanemuist. Peale Tallinna Oleviste kiriku suurpõlengut 1820 ehitati kirik uuesti ülesse. Kogu sakraalhoone sisekujundus loodi kunstniku jooniste järgi. Maydelli gravüüride sari ristiusu jõudmisest Eestimaale on meie esimene ajalookäsitlus kujutavas kunstis. Friedrich Ludwig von Maydell suri 18. septembril 1846.a ja on maetud Kullamaa kalmistule perekonna matusepaika. Aastal 2005 avati kunstniku auks Kullamaal mälestussammas. Tänavust 225. sünniaastapäeva tähistame detsembri lõpul Kullamaa Kultuurimaja galeriis avatava näitusega meistri töödest. Kaunist jõuluaia ootust.

koolipsühholoogi veerg

See salakaval ärevus

Kärt Lusmägi, koolipsühholoog

Minu hea sõber jagas sotsiaalmeedias pilti, kus ta oli sattunud erakorralise meditsiini osakonda ja viibis tilgutite all. Murelikult võtsin temaga ühendust, et küsida, mis ometi juhtus? Selgus, et õhtul töölt koju jõudes tõusis ootamatult, ilma igasuguse nähtava põhjuseta järsult südame löögisagedus ja enesetunne läks nii kehvaks, et sõber kutsus endale kiirabi. Tunne oli selline, et „kohe suren ära“. Kiirabi saabudes selgus, et sõber ei sure kohe ära, tal ei ole otseselt midagi viga. Igaks juhuks viidi ta haiglasse uuringutele. Diagnoos: paanikahoog. Raviks soovitati pitsi konjakit ja piparmünditeed.

Ärevus erineb hirmust selle poolest, et kui hirmu puhul teame, mida kardame (kõrgust, pimedust, ämblikke, hiiri, üksindust), siis ärevuse puhul tekib see äärmiselt ebameeldiv tunne ilma nähtava põhjuseta. Nii hirmu kui ärevusega on selline lugu, et kui sellega ei tegele, kipub see üldiselt aja jooksul süvenema. Üheks äärmuslikumaks sümptomiks ongi paanikahood.

Minu sõber ei teadnud, et tal on probleeme ärevusega. Ta polnud selle peale kunagi niipidi mõelnud. Vastavat kirjandust lugedes sai talle selgeks, et paljud sümptomid, mida ta ei osanud ärevusega seostada, on tema igapäevased kaaslased.

Ärevuse tunne on iseenesest täiesti normaalne tunne, mida kõik meist aeg ajalt kogevad. Kahjuks on nii, et liigagi palju meist on kimpus ülemäärase ärevuse tundega, mis segab inimese elu. Mida teha selleks, et see tunne ei segaks elu? Erinevate tugevate tunnetega toimetulekuks leidub väga palju erinevaid nippe. Päril hea ülevaate sellest leiab Angela Jakobsoni poolt kokku pandud „Tugevate tunnetega toimetuleku kaartidest“. Ka internetis surfamine annab huvilisele päris adekvaatseid tulemusi nendele, kellel huvi on.

Kuidas mõjub ärevus meie kehale?

Kui stress aktiveerib keha, siis meie keha reageerib samamoodi nagu reageerib olukorrale, kus meid ähvardab reaalne oht. Keha ei suuda vahet teha, kas keegi solvas sind või jooksed karu eest. Keha lihtsalt vastab/reageerib. Bioloogiline vastus on üsna primitiivne. Kehas vabaneb suur hulk hormone, mis mõjutavad kogu keha. Adrenaliin paneb südame kiiremini tuksuma, pupillid laienema, suunab rohkem verd lihastesse, aidates sellega kehal paremini ohule vastu astuda, võidelda või põgeneda. Adrenaliin suunab samas verd ära seedesüsteemist ja teistest süsteemidest, et aidata inimesel paraneda ja taastuda. Sellel on oma hind. Neerupealised vabastavad kortisooli (nn stressihormooni), mis on üks peamisi stressiga seotud hormone. See aitab ära kasutada energiat, mis on kehas salvestatud, et tegutseda. Pikaajaliselt kahjustab see aga

meie immuunsussüsteemi, keha paranemisvõimekust ja kogu keha. Seda seostatakse ka näiteks diabeediga.

Kuidas aru saada, kas Teil või teie lähedastel võiks olla probleeme ärevusega? Nagu eelpool mainisin, on ärevus normaalne tunne. Probleemiks saab see siis kui seda tunnet on meis ülemäära palju. Kui see hakkab segama meie igapäevast elu.

Kui tunne ongi nii tugev, et ei jaksa sellega toime tulla, tekibki paanikahoog. Sellel hetkel juhtub meie ajus olukord, kus selline iidne aju osa nagu mandeltuum (vastutab emotsioonide eest), võtab aju üle, teised aju osad, sh osad, mis vastutavad mõtlemise ja planeerimise eest, lakkavad funktsioneerimast. Kui Teie koju on paigaldatud signaalsüsteem ja see ootamatult ilma põhjuseta tööle hakkab, siis esimene ülesanne on alarm maha võtta. Sama printsiip kehtib ajus. Kui mandeltuum annab „alarmi“, lakkavad teised ajuosad töötamast. Meie eesmärk on saada teised ajuosad uuesti tööle ja alarm maha võtta. Kuidas seda teha? Selleks on palju erinevaid võimalusi ja nippe, mida kasutama õppides ja harjutades on võimalik oma tugevate tunnetega palju edukamalt toime tulla nii, et see ei segaks igapäeva elu.

Lisan siia mõned nipid, mida saab kasutada kriisilukorras.

1. Hingamine – hingake sisse nii, et loete neljani ja välja nii, et loete kaheksani. Seda harjutust tehke nii kaua kuni tunnete, et olemine läheb paremaks. Kas või mitu minutit. Selle harjutuse põhiline eesmärk on hingamise kaudu pulssi aeglaseks muuta. Ärevuse korral kipub see üsna kõrgeks muutuma. Järgmise kahe nipi eesmärk on tekitada kehas piisavalt tugev aisting, mis oleks sama tugev või isegi tugevam kui see ärevuse tunne Teie kehas.

2. Maitsmine – kuidas Te tunnete ennast siis kui sööte midagi, mis Teile kohe üldse ei maitse? Kujutage ette olukorda, kus Te panete suhu näiteks 5 pipratera ja närivate need katki. Päril tugev tunne? See tunne on piisavalt tugev, et võtta aju „alarm“ maha ja teised aju osad taas tööle panna. Kasutada võib erinevaid toiduaineid. Näiteks väga tugeva maitsega mentoolikommid, lagrits vms. Teadmise, et mul on taskus midagi, mida saan kasutada juhul kui tunne väga halvaks peaks minema, annab juurde julgust ja kindluse tunnet.

3. Külma – kujutage ette, mis tunne on olla jääkülma duši all? Piisavalt tugev aisting, et võtta kriisilukorras aju „alarm“ maha ja teised ajuosad taas tööle panna. Juhul kui külm dušš ei sobi, saab talvel kasutada ka näiteks lund või võtta külmkapist jääkuubikuid. Neid hoidke käes niikaua kui suudate. Aitab ka see kui hoida külmkapis geelipatja, mida apteekides müüakse. Selle võib asetada silmadele, ka see mõjub. Mõjub isegi see kui külma veega silmi pesta.

Jõulupakid

Kullamaa osavalla kodused lapsed saavad oma kommipaki kätte Osavallavalitsusest kuni 31. jaanuarini 2021.

Palume paki kättesaamise aeg eelnevalt kokku leppida numbril 472 4760.

SÕIDUKITE ILUTEENUSED

VÄLIPESU KEEMILINE PESU POLEERIMINE KAITSE KLAASIDE TOONIMINE MÕLKIDE EEMALDAMINE

TURVALINE HOIUSTAMINE

Autol, mootorrattal või jahil pole talvekorterit? Pakume mugavat hoiustamisteenust kõigile sõidukitele aastaringelt.

Teeristi, Paslepa küla
Lääne-Nigula valla
www.autokosmeetikakeskus.ee

Helista +372 553 5127

Militaarpärandi objektid Noarootsis

Aivo Hirno

Noarootsi osavallavanem

Militaarpärandi turism on Euroopas populaarne. Mitmed kuulsad sõjaajaloolised objektid meelitavad aastas ligi miljoneid turiste. Lätil ja Eestil on ühise militaarpärandi turismitoodete jaoks väga hea potentsiaal, sest naaberriigid on sattunud samasse geopoliitilisse protsessi: iseseisvuse väljakuulutamise ja selle kaitsmine relvaga. Esimese maailmasõja taustal, okupatsioonivõimude muutused Teise maailmasõja ajal, rahvuslike partisanide vastupanulikumine Nõukogude okupatsioonile pärast Teist maailmasõda ning taasiseseisvumine koos Nõukogude Liidu lagunemisega.

Interreg Eesti-Läti militaarpärandi projekti raames korraldati, viidastati ja muudeti turvalisemaks järgmised objektid Noarootsis: Kudani piiripunkt, Spithami radarijaam, Osmussaarel 180 mm rannapatarei tulejuhtimistorn, kaks soomustorni ja kolm 130 mm õhutõrjepatareid.

Kudani piiripunkt

Spithami radarijaam

Kudani piiripunkt

Osmussaare militaarpärand

Osmussaare militaarpärand

Pürotehnika – ohtlik nauding

Sandra Nahkur

Lääne päästekeksuse ennetustöö büroo juhtivspetsialist

Kuigi lendu lastud ilutulestik võib olla kaunis vaatepilt, tasub mõelda alati ka sellele, et see jääkski positiivseks elamuseks. Pürotehnika kasutamine oskamatuses kätes võib olla vägagi ohtlik ning tekitada korvamatuid tagajärgi nii inimestele, loomadele kui hoonetele.

Eelmise aasta lõpul said Põhja-Pärnumaa vallas käes plahvatanud vana ilutulestikuraketi tõttu viga kaks poissi. Mõlemad noored said käe- ja näotraumasid. Samal aastavahetusel sai Narvas ilutulestiku raketi näo vigastusi 12-aastane poiss. Kuid mitte ainult inimesed ei saa rakettide tõttu vigastada. Mäletame ju kõik eelmise aastavahetuse tähistamiseks lastud raketi tõttu süttinud Nurmiko aianduskeskuse kasvuhoonete kompleksi, mille käigus hävis ühe pere elutöö. Õnnetusterida nende kolme ülalmainituga sugugi ei piirdu.

Kõige ohutum on ilutulestiku üldse mitte teha

Loomulikult on kõige ohutum ilutulestikku üldse mitte teha. Nii käitudes säästame loomi ja

inimesi mürasaastusest ning hoiame kõige kindlamini ära ilutulestiku tõttu tekkida võivaid õnnetusi. Kui aga siiski ilma ei saa, tuleb ilutulestikku teha kõiki ohutusnõudeid ja konkreetse toote kasutusjuhendit järgides. Ilutulestikurakett tuleb asetada lagedale väljale ning see kindalt toetada näiteks liiva või lumega. Läheduses ei tohi olla inimesi, autosid ega hooned. Rakette ei tohi lasta rõdult, aknast ega käest. Kortermaja rõdu või kitsuke hoov ei ole kindlasti ilutulestiku tegemise koht. Jälgida tuleb raketi lennusuunda, et see ei lendaks inimeste poole, katustele või akendesse. Rakette ei tohi mingil juhul paigutada otsapidi pudelisse – see võib ümber kukkuda ning suuna hoopis inimeste poole

võtta. Üks kindel tõsiasi on, et ükski lendu lastud rakett ei jää kunagi taevasse, vaid tuleb sealt alati alla ja võib põhjustada tulekahjusid. Sellele tasub mõelda iga kord, kui ilutulestikku lasete.

Ilutulestik osta ainult sertifitseeritud müüjalt

Pürotehnikat tuleks osta ainult sertifitseeritud müüjalt ning alati kontrollida, et ostetud patarei või rakett ei oleks vigastatud. Kui ostetaval pürotehnikal on väliseid nähtavaid vigastusi, siis seda kindlasti kasutada ei tohi, vaid tuleb viia tagasi müügipunkti. Ootamatust kohast plahvatama hakkav patarei võib vigastada inimesi või süüdata läheduses asuvaid hooned ning sõidukeid. Ilutulestikku tehes peab peale süütamist sellest võimalikult

kiiresti eemalduma. Kui rakett juhuslikult ei aktiveeru, ei tohi mitte mingil juhul selle kohale kummardudes seda kontrollima minna. Soovitav on raketile läheneda alles 15 minutit peale ebaõnnestunud süütamist ning võimalusel tuleks see asetada veeanumasse. Ka kenasti tööle rakendunud ja end tühjaks lasknud patarei oleks mõistlik asetada vette või lasta tal täielikult jahtuda, sest igal aastal süttib nii mõnigi prügikast kuuma pürotehnika kaasabil. Tuleb kindlasti teha vahet signaalraketil ja ilutulestikul – esimest tohib kasutada vaid ohuolukorras, mitte oma lõuks.

Pühade ajal ole ettevaatlik nii pürotehnika kui lahtise tulega

Statistilistel andmetel juh-

tub enamjaolt õnnetusi täiskasvanud vägijooki tarbinud meestega, kuid viimastel aastatel on sagenenud pürotehnikast põhjustatud vigastused ka laste seas. Seetõttu ärge lubage oma lapsi ja purjus sõpru rakette laskma. Lisaks rakettidele ja pürotehnikale tuleb pühade ajal ettevaatlikult ringi käia ka lahtise tulega: küünlad, kaminatuli ning teised lahtise tule allikad tuleks kodust lahkudes või magama minnes kustutada ning kontrollida, et pühade ajal täistuuridel töötavad elektriseadmed ei tekitaks vooluvõrgus ülekoormust. Lisaks, kui pühade ajal vanavanemaid külastatakse, võiks üle kontrollida nende suitsuandurid ning viia ahiküttega majadesse kingituseks vinguanuridki.

Mironov Talu Piirsalus

Jõuluvana ja meie talu elanikud kutsuvad lapsi külla
Alates 5.12.20, kuni 10.01.21,
igal laupäeval ja pühapäeval, kell 12-14

Kahe tunni jooksul saavad lapsed osaleda erinevates tegevustes õues:

- tutvumine talus elavate loomadega: hobused, ponid, kitsed, mägilehmad, jäneseid, kääbuskanad, koerad
- mõned meie talu elanikud näitavad oma oskusi ponisõit

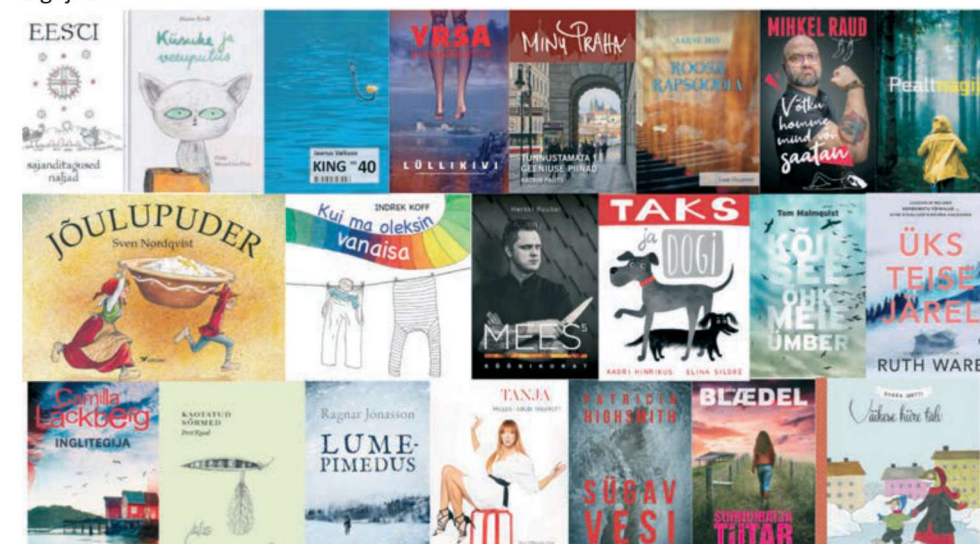
Püstkojas lõke, kuum tee ja piparkoogid.
Igale lapsele Jõuluvanalt kingitus

Selga ilmale vastav riietus ja kindad, kuna üritus toimub õues
Piletihind täiskasvanutele on 8 eurot.
Laste piletihind 12 eurot (sisaldab magusat kingitust).
Registreeru eelnevalt.

Üritusel osalejate arv on piiratud.
Registreerumiseks kirjutage meile sõnum või saatke e-kiri:
mironofshow@gmail.com, FB Mironov Talu

Raamatukogud on avatud!

Kuna avalikes ruumides palutakse meil kõigil võimalusel kanda maski, on maskikandmine teretulnud tegevus ka meie ruumides. Ohutame ruume senisest enam ja ootame endiselt lugejaid!

Haapsalu
Kutsehariduskeskus

2021

TALVINE VASTUVÕTT

kuni 31. jaanuarini
www.sais.ee

Erialad täiskasvanud õppijale tasuta ja tsükliõppes:

- Kalkatuseehitaja 1a, 3.tase
- Puittoodete tehnoloog 1a, 5.tase
- Toitlustuskorraldus 1a, 5.tase
- Tegevusjuhendaja 1a, 4.tase
- Kangakuduja 1a, 3.tase
- Plaatija 0,5a, 4.tase
- Kokk 2a, 4.tase

Õppetöö algus jaanuaris-veebruaries

**Täpsem info: telefon 666 1751,
e-post vastuvott@hkhk.edu.ee.**

HKHK - Hea Kool, Hea Kutse!

Telli jõuluroog koju! *

Maiu söögitoas valmistame jõululauale koduseid toite – sülti, pasteeti, hapukapsaid, seapraadi, piparkooke, kõrvitsasalatit, kodust sinepit ja karaskit ja adravõid.

Jõulutoitude komplekti on võimalik koju tellida telefonil 502 6287 ja 479 4205

Toidupakkide vedu
21., 22., 23. detsembril
Rõõmsaid pühi!

*Lääne-Nigula Vallavalitsus ja
Valikogu soovivad*

*Rahulikku jõuluaega
ja
edukat uut aastat!*

ENNISTE

EESTI PARIM METSAMAJANDAJA

Kasvava metsa, metsamaterjali, metsakinnistute ost ja raietööde teostamine.

ESIMENE NÕUSTAMINE TASUTA!

Kuni 5000 eurot on igal aastal maksuvaba metsamaterjali müügil.

Tel. 56 694 989, Sven Köster

RISTI
KINO.JAAMAS

TALVEKINO

16.01.2021 KELL 18

"Hüvasti, NSVL"

Lauri Randla komöödia "Hüvasti, NSVL" on film Tarkkinenide pere värvikast elust Eestis nõukaaja viimastel aastatel.

AVATUD JAAMAPUHVET

TÄISPILET 5 EUROT
SOODUSPILET 3.50
ÕPILASED, PENSIONÄRID

MÜÜGIL 35 PILETIT!

PILETID AINULT EELMÜÜGIST

RISTI SPORDIHOONES JA LOOMEMAJAS

JÄRGIGE TERVISEAMETI JUHENDeid, INFO RISTI FB, ÄRAJÄTMISE KORRAL OSTAME PILETID TAGASI. HAIGENA PÜSI KODUS!

DETAILPLANEERINGUTE TEATED

Evas katastriüksuse detailplaneeringu algatamine Lääne-Nigula Vallavalitsuse 17.11.2020 korraldusega nr 2-3/20-482 algatati Evas katastriüksuse detailplaneeringu koostamine Spithami külas / Spithamnis (hoonestatud katastriüksus 52001:001:4463, pindala 5531 m², sihtotstarve maatulundusmaa).

Maaomanik soovib katastriüksuse jagamist kaheks elamumaa sihtotstarbega krundiks, uuele hoonestamata krundile elamu ja abihoone ehitusõiguse ning hoonestustingimuste määramist. Krundile juurdepääs toimub maaüksuse ühte nurka läbiva vallatee kaudu. Vallatee alusele maale moodustatakse eraldi maaüksus. Planeeringuala asub detailplaneeringu koostamise kohustusega alal ja elamuehituspiirkonnas. Detailplaneering koostatakse vastavuses Noarootsi valla üldplaneeringuga; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub. Smithsbacken kinnistu detailplaneeringu algatamine Lääne-Nigula Vallavalitsuse 17.11.2020 korraldusega nr 2-3/20-483 algatati Smithsbacken kinnistu detailplaneeringu koostamine Spithami külas / Spithamnis (hoonestamata katastriüksus 52001:001:1850, pindala 2253 m², sihtotstarve maatulundusmaa). Maaomanik soovib katastriüksusele elamumaa sihtotstarbe määramist, krundile elamu ja abihoone ehitusõiguse ning hoonestustingimuste määramist. Krundile juurdepääsuks on sõlmitud notariaalne teeservituut. Planeeringuala asub detailplaneeringu koostamise kohustusega alal ja elamuehituspiirkonnas. Detailplaneering koostatakse vastavuses Noarootsi valla üldplaneeringuga; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub.

Paali-Kastani katastriüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalikustamine Lääne-Nigula Vallavalitsuse 17.11.2020 korraldusega nr 2-3/20-484 võeti vastu Paali-Kastani katastriüksuse detailplaneering asukohaga Perakülas.

Planeeringuala hõlmab Paali-Kastani katastriüksuse (hoonestatud, katastritunnus 53101:001:0103, pindala 2,92 ha). Planeeringu projekt näeb ette planeeringuala jagamise kaheks maatulundusmaaa sihtotstarbega maaüksuseks ja vallateele eraldi transpordimaa sihtotstarbega maaüksuse moodustamise. Määratud on hoonestamata Musträsta maaüksusele elamu ja abihoone ehitusõigus ja hoonestustingimused; kommunikatsioonide lahendused, servituutide vajadus ja seatud keskkonnaningimused. Detailplaneering koostatakse vastavuses Nõva valla üldplaneeringuga; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 07.-20. detsembrini 2020 tööajal Nõva osavallavalitsuses ja valla veebilehel.

Väljapaneku ajal on võimalik esitada planeeringulahenduse kohta kirjalikke arvamusi.

Detailplaneeringute materjalid on leitavad <https://www.laenenigula.ee/menetluses>